

In de kijker

Buurten met Erfgoed neemt de basisscholen van Beernem mee op zoektocht

Het project 'Buurten met Erfgoed' neemt basisscholen mee op zoektocht naar het verhaal achter hun eigen omgeving. Want erfgoed vind je overal, of het nu gaat om landschappen, gebouwen, verhalen of gebruiksvoorwerpen. Aan de hand van pilootprojecten wil 'Buurten met Erfgoed' de banden aanhalen tussen scholen en al dit lokale erfgoed. Leraren (en (groot)ouders) werken hiervoor samen met lokale en regionale erfgoed-, cultuur- en natuurmedewerkers. De heemkundige kringen zijn steeds heel enthousiaste partners in deze lokale erfgoedprojecten. In 2016 was het project te gast in Beernem.

In **basisschool De Zonnebloem** hadden de kinderen van het derde en vierde leerjaar net na de paasvakantie al een Buurten met Erfgoed-projectweek. Ze bogen zich over volgende vragen: hoe leefden de kinderen in Beernem tussen 1900 en 1950? Wat deden de kinderen toen? Hoe leerden en speelden ze? Hadden ze het beter of slechter dan wij? In zijn verwerkingsboekje verwoordde Mathieu Claeys uit het vierde leerjaar zijn ervaringen als volgt:

Dag 1. Vanmorgen trokken we de oude kledij aan die de juffen hadden bijeengezocht. Met een zelfgemaakte knapzak stapten we naar de oude cine-

mazaal van Beernem: de Rio, nu The Noddles. Met spanning keek ik naar de dia's over de vroegere Berenfeesten. Hierbij zagen we hoe de mensen in grote groep de stoet met communietaferelen, trouwpartijen, historische gebeurtenissen, oude ambachten, ... bekeken. Door de oude kledij, het cinematicket van 1 fr. en door naar het leven van de mensen begin 20ste eeuw te kijken, is de projectweek goed gestart. Ik heb veel geleerd over het dagelijkse leven van vroeger op school en thuis. De kinderen haalden toen ook veel streken uit, moesten veel straf schrijven, werden soms in het kolenhok opgesloten en werden zelfs geslagen.

Dag 2. Door de projectweek begon de dag anders dan een gewone schooldag. In onze kledij van anno 1900 speelden we oude gezelschapsspelletjes, zegen gedichtjes met gebaren op en leerden we oude ambachten zoals kantklossen, manden vlechten, naaien en breien. Hierbij kwamen heel wat grootouders helpen. Met mooie stukjes stof, gekleurde draden en naalden konden wij een hartje of beertje kantklossen, een stuk van een sjaal breien of een ketting haken. Carlos en Nicole, de cinema-uitbaters van gisteren, leerden ons oude liederen en gedichten van Ivo Strobbe aan, waaruit wij veel van het leven van vroeger konden leren. Vroeger werd er bij het schrijven ook een andere spelling gebruikt. Het werd alweer een plezierige dag.

Dag 3. Was er vroeger ook tijd voor sport en ontspanning? Wij ontdekten daarover alles in het Patershof. We keken verwonderd en bewonderend naar de prachtige bordeaux oldtimer van Carlos en Nicole. Wauw, zagen de auto's er vroeger zo uit? Eén groep mocht samen met bewoners uit Patershof krulbollen. Je moest krachtig en zo dicht mogelijk met de bol naar een bepaalde plaats gooien. De bol had een schuine kant en daardoor zag je de krul bij het rollen. Een andere groep maakte samen met de bewoners koffie zoals men dat vroeger deed. ... Wauw... wat een verschil met onze koffiezet! De koffie werd dan gepresenteerd in mooie porseleinen

kopjes uit grootmoeders tijd. ... Het was prachtig weer, dus nog even tijd om allemaal samen op het grasplein vol spanning te luisteren naar Carlos die spannende, echtgebeurde Beernemse verhalen vertelde. We hingen aan zijn lippen. Zo zat de projectweek erop. Ik vond het geweldig om zoveel dingen over vroeger bij te leren.

De leerkrachten van De Zonnebloem werkten nauw samen met de Heemkundige kring Bos en Beverveld. Juf Christine van vierde leerjaar: 'We kijken met warme gevoelens terug op de geslaagde projectweek en de gesmaakte medewerking van Carlos Croene en zijn echtgenote van de Heemkundige kring Bos en Beverveld, verschillende grootouders, de verantwoordelijke van het rusthuis, mensen bij wie we kleren konden ronselen en de uitstekende samenwerking met mijn collega's. Er kwamen heel wat voorbereiding, afspraken en organisatie bij kijken, maar als je dat afweegt tegen het enthousiasme van de leerlingen was het een voltreffer. De kinderen zullen het hun verdere leven blijven onthouden. We gaan hier zeker nog een vervolg aan breien.'

In **Sint-Joris**, een deelgemeente van Beernem, deden de leerlingen van het derde en vierde leerjaar van de Vrije Basisschool samen met de lokale Cultuurhistorische Kring honderd jaar terug in de tijd. Een Canadese majoor gidste de leerlingen door het dorp en liet hen kennis maken met een duivenmelker die geheime boodschappen verstuurt, de behendigheid van een lattenkniever, de rituelen rond de Vrijheidsboom, de verhalen van de strenge 'Suisse' en zijn hellebaard, een verborgen kasteel en het geheime recept van de 'stovekoeke'.

Enkele getuigenissen:

Fabrice, derde leerjaar: 'Ik vond het leuk om te weten hoe de Lattenklieversstraat aan zijn naam kwam.'

Alexi, derde leerjaar: 'Weet je dat ze de brug verschillende keren lieten ontploffen? Boem! Alles in de lucht!'

Kjorben, derde leerjaar: 'Het was tof om naar het duivenlokaal "Nu of nooit" te gaan en te weten wat er op het briefje rond het pootje van de duif stond.'

Laure, vierde leerjaar: 'We waren verkleed zoals honderd jaar geleden, iedereen zag er mooi uit. Er waren drie heren, ik was geschrokken dat ze er zoveel over wisten. Het was supertof, dit vergeet ik nooit.'

Juf Nadine, derde leerjaar: 'Het was fijn om met de vrijwilligers van de Cultuurhistorische Kring te

werken. Velen van hen zijn oud-leerlingen van onze school. Bij een kop koffie kwamen hun persoonlijke herinneringen naar boven over de zuster die losstaande melktandjes trok, een andere zuster die harmonium speelde en het kattenkwaad dat ze uithaalden.'

In **De Notelaar**, een basisschool in deelgemeente Oedelem, trokken de leerlingen zelf op onderzoek om een antwoord te vinden op hun eigen vragen met betrekking tot de geschiedenis en het erfgoed van hun buurt. De leerlingen zochten individueel naar de oorsprong van hun eigen straatnaam. Samen vlooden ze uit hoe de omgeving van hun school er vroeger uitzag. Ze onderzochten welke belangrijke gebouwen of andere erfgoedelementen bewaard bleven en waarvoor zij dienden. Hiervoor deden de leerlingen een beroep op hun ouders, grootouders, oudere bewoners uit het dorp en de erfgoeddeskundigen van de heemkundige kring, bibliotheek en gemeentelijke cultuurdienst.

Dinsdag 31 mei beleefde het project van de school zijn hoogtepunt. In groepjes van vijf trokken de leerlingen op erfgoedfotozoektocht. Via een trage weg doorheen het dorp kwamen ze langs de ruïnes van een oude steenbakkerij, geboortehuizen van bekende bewoners, het kerkhof en het schepenhuis. Op de markt doken ze in een inderhaast leeggepompte

bunker uit de Eerste Wereldoorlog.

Een van de leerlingen vatte het mooi samen: ‘We moesten het allemaal zelf uitzoeken, zelf de vragen stellen. Dat blijft beter hangen dan leren in de klas.’ In september volgt nog een Buurten met Erfgoed-activiteit voor de basisscholen De Regenboog en De Drie Beertjes. Deze gemeenteschool en katholieke basisschool bundelden de krachten met de Heemkunde Kring Bos en Beverveld om een hele projectdag in het teken van hun omliggende erfgoed te vullen. Door omstandigheden werd deze dag verlegd.

Enkele reacties van de heemkundige kringen:

Cultuurhistorische Kring Sint-Joris: ‘We waren positief verrast dat kinderen zich op zo’n korte tijd konden inleven in het project. Ze luisterden echt heel aandachtig. Ze vertelden het ook thuis merkten we aan de reacties op Facebook. Het was wel druk voor ons, maar we vonden het tof dit voor de schoolkinderen te doen. In return gaat de school ons in november helpen met een activiteit van de kring op 11 november. We vonden het wel een beetje spijtig dat we niet genoeg middelen hadden om militaire voertuigen tot in Sint-Joris te laten komen voor de projectdag.’

Heemkundige kring Bos en Beverveld: ‘We hebben de reacties van de kinderen verwerkt in een artikel voor ons jaarboek. Ze waren heel enthousiast. Het project zorgde ervoor dat we een veel nauwer contact met de scholen kregen. We hebben elkaar echt gevonden. We zijn daarom heel opgetogen over dit project.’

‘Buurten met Erfgoed’ is een project van het agentschap Onroerend Erfgoed in samenwerking met FARO, CANON Cultuurcel, Educatie voor Duurzame Ontwikkeling, Heemkunde Vlaanderen, Herita, De Bardijnen en de regionale erfgoedcellen. De deelnemende scholen en enkele lokale erfgoedinstellingen werkten samen een erfgoedproject over, met en in de schoolbuurt uit. Samen schreven ze het scenario van het project dat de school later in het schooljaar met de kinderen uitvoerde. De ene partner in het project was de school met haar ‘kinddeskundigen’: de leerkrachten en eventueel de ouders of grootouders die zich hiervoor wilden engageren. De andere partners in het project waren de ‘erfgoeddeskundigen’ uit de buurt, wijk, gemeente of regio: sleutelfiguren uit de omgeving, de gemeentelijke cultuurdienst, de heemkundige kringen, plaatselijke verenigingen en musea, Een externe procesbegeleider van Mooss, Chris Ferket, zorgde voor een diepgaande, creatieve manier van begeleiding zodat de erfgoeddeskundigen hun aanbod of inbreng ook op de behoefte van de school afstemmen.

© foto’s: Kris Vandevorst (agentschap Onroerend Erfgoed), Conny Lambert (gemeente Beernem), Hildegard Vangenechten (FARO) en Anja Smeers (De Zonnebloem)

Tekst: Daphné Maes, Jan Van Den Bossche en Hildegard Van Genechten.

Erfgoeddag 2016

Rituelen uit de tijd van het rijke Roomse leven in en rond de kerk van Poesele

De neogotische Sint-Laurentiuskerk van Poesele werd in de periode 2014-2016 prachtig hersteld en gerestaureerd door de gemeente Nevele. Met het kerkenplan dat nu voorligt in Nevele naar aanleiding van de herschikking van de dekenijen in het bisdom Gent zal de kerk van Poesele vanaf volgend jaar waarschijnlijk niet meer gebruikt worden voor de eredienst. Het kerkbestuur wilde daarom in 2016 hun kerk nog eens extra in de kijker plaatsen en nam hiervoor contact op met heemkring Het Land van Nevele. Zo werd overeengekomen om zowel met Erfgoeddag als Open Monumentendag de kerk open te stellen voor allerhande activiteiten.

‘Rituelen uit de tijd van het rijke Roomse leven in